

POŁOŻENIE ZĘBIC

Zębice są położone w województwie dolnośląskim, w powiecie wrocławskim (ziemskim), w gminie Siechnice¹.

Wieś leży na wysokości 127 metrów nad poziomem morza, 3,5 km na południowy-wschód od Świętej Katarzyny oraz 3 km na południowy-wschód od Siechnic. Przez miejscowość przebiega droga powiatowa oraz kilka dróg gminnych, które prowadzą do Groblic, Grodziszowa, Świętej Katarzyny i Sulęcina. We wsi znajduje się czynna stacja PKP². Przez Zębice przepływa rzeczka – Szaluna (zwana również Zieloną³). Tory kolejowe, jak i Szaluna dzielą miejscowość na dwie części – „stare” Zębice z zabudową w większości przedwojenną i „nowe” Zębice, zwane przez mieszkańców „Wrocławskimi” lub „Osiedlem”.

Położenie Zębic na mapie gminy Siechnice

Źródło: http://www.siechnice.gmina.pl/strona-1-Gmina_Siechnice.html, data dostępu: 14.06.2012

1 I. Kozioł, H. Matuszewski, J. Załęski, *Gmina Święta Katarzyna*, Wrocław 1993, s. 93.

2 Ibidem.

3 *Gmina Siechnice, mapa w skali 1:30 000*, Wydawnictwo PLAN, Wrocław 2012.

HISTORIA NAZWY MIEJSCOWOŚCI

Zambouice/Zambovice to najwcześniejsza znana nam ze źródeł nazwa wsi. W kolejnych wiekach ulegała ona licznym modyfikacjom. W 1579 roku przybrała formę: Sembowitz, a w 1666: Semmelwitz. W latach 1736-1934 wieś funkcjonowała jako Sambowitz⁴. Końcówki takie, jak: -au, -witz w niemieckich nazwiskach oraz w nazwach miejscowości, rzek i elementów krajobrazu (wzgórza, szczyty) były świadectwem ich słowiańskiego rodowodu⁵.

Jak donoszą badacze, pierwsza nazwa Zębic mogła pochodzić od starosłowiańskiego słowa „zęb” (pol. ząb), nazwiska Ząb lub imienia Sambor. Dwie ostatnie hipotezy sugerowałyby, iż wieś była początkowo własnością rodową⁶. Żadna z teorii nie jest udowodniona, jednak pewnym jest, iż pierwsi Słowianie pojawili się na tych terenach pomiędzy VII i VIII stuleciem. W późniejszym czasie, najprawdopodobniej w XII wieku, na ziemię tę przybyli niemieccy osadnicy⁷.

Po dojściu w 1933 roku w Rzeszy Niemieckiej nazistów do władzy, w całym państwie rozpoczęto akcję zniemczania nazw miejscowości, nazwisk oraz nazw geograficznych⁸. Od 1934 roku Sambowitze nazywały się Seydlitztaue, a pobliska rzeczka - Grünbach (niem. zielony strumień)⁹. Nazwy te utrzymały się do 1945 r., do końca II wojny światowej.

Tuż po zakończeniu wojny oraz przejściu administracji na Ziemiach Zachodnich przez Polaków, specjalna komisja państwowa nadawała nowe nazwy, m.inn., miejscowościom. Nazwy te nawiązywały do dawnych, słowiańskich nazw. Seydlitztaue stały się Zębicami¹⁰. Przez długi czas, obok urzędowej nazwy wsi, w użyciu były i inne nazwy miejscowości –

4 I. Koziół, H. Matuszewski, J. Załęski, *op. cit.*, s. 93. Por. Materiały dotyczące Zębic (Rys historyczny), Urząd Gminy Siechnice, Dział Rozwoju Przestrzennego Gminy, s. 123.

5 http://forum.gazeta.pl/forum/w,639,125498928,125498928,Germanizacja_nazw_na_terenach_slowianskich_.html, data dostępu: 02.05.2012.

6 Materiały dotyczące Zębic..., s. 123.

7 A. i A. Galas, *Dzieje Śląska w datach*, Wrocław 2004, s. 37.

8 Ibidem, s. 236.

9 Mapa: *Cattern*, nr 2892, rok 1934, Uniwersytet Wrocławski, Wydział Nauk Przyrodniczych, Instytut Geograficzny, Zbiory Kartograficzne Zakładu Kartografii, sygnatura XIII – 322/2.

10 I. Koziół, H. Matuszewski, J. Załęski, *op. cit.*, s. 93.

Zębowice¹¹, Zembowice¹², Sambowice¹³ i Siedliszki¹⁴.

Data	Nazwa wsi
1251	Zambouice/ Zambovice
1579	Sembowitz
1666	Semmelwitz
1736-1934	Sambowitz
1934-1945	Seydlitzaue
1945	Zębowice / Zembowice / Sambowice / Siedliszki
Po 1945	Zębice

11 *Statystyka. Wykaz gromad 1947*, sygnatura 37, [w:] *Akta Gminy Święta Katarzyna*, sygnatura 796 III, Archiwum Państwowe we Wrocławiu.

12 *Spis ludności 1946*, sygnatura 107, [w:] *Akta Gminy Święta Katarzyna*, sygnatura 796 III, Archiwum Państwowe we Wrocławiu.

13 *Akta osiedleńcze, zarządzenia początkowe wójta/współpraca z niemieckimi sołtysami (1945)*, sygnatura 95, [w:] *Akta Gminy Święta Katarzyna*, sygnatura 796 III, Archiwum Państwowe we Wrocławiu.

14 Informator: pani Krystyna Kaczmar rozmowa odbyta: 01.07.2012.